

**BELEIDSUITGANGSPUNTEN
EN AFWEGINGSKADER
BUITENSPORTACCOMMODATIES**

september 2022

In opdracht van gemeente Goirle uitgevoerd door

Inleiding

In Goirle is veel enthousiasme voor sport. Dit komt naar voren in diverse visies en notities. Zo heeft de gemeenteraad in 2020 de Omgevingsvisie en de visie sociaal domein Goirle GLANST vastgesteld. In Goirle GLANST benoemen we sport en bewegen als onderdeel van het fundament in ons het huis van ondersteuning. Sportvoorzieningen dragen onder meer bij aan een stevige sociale basis waarmee het grootste gedeelte van onze inwoners het maximale uit zichzelf kan halen, volwaardig mee kan doen en daarom geen zorg nodig heeft. Recent is ook het nieuwe Bestuursakkoord vastgesteld en in 2020 is het lokaal sportakkoord 'Lekker Gezond in Goirle' vastgesteld. Hierin zijn een aantal belangrijke dromen en ambities genoemd. Ambities waar de meer dan 50 partners uit gemeente Goirle met elkaar de schouders onder willen zetten, waardoor sport, bewegen en welzijn nog beter op de kaart worden gezet.

Op basis van bovengenoemde documenten hebben we beleidsuitgangspunten opgesteld voor de buitensport in de gemeente Goirle. Sportverenigingen spelen namelijk een belangrijke rol in Goirle en Riel. Met de inzet van hun vele vrijwilligers en laagdrempelig aanbod zijn zij van maatschappelijke meerwaarde en veel meer dan alleen een sportaanbieder. Op dit moment ontbreekt het alleen binnen de gemeente aan een duidelijk en transparant kader waarmee we (uitbreidings)vragen van sportverenigingen kunnen beoordelen.

Met de formulering van deze beleidsuitgangspunten voor de buitensport willen we voorzien in een instrument om vraagstukken ten aanzien van uitbreiding voor buitensportaccommodaties transparant en duidelijk te beoordelen. Zo zijn er grenzen aan de fysieke en financiële mogelijkheden om te groeien, heeft de gemeente budgettaire beperkingen en kunnen de verenigingen ook niet zomaar geld op tafel leggen. De vertaling van de beleidsuitgangspunten naar de praktijk zullen duidelijkheid verschaffen aan stakeholders: hoe gaat de Gemeente Goirle om met sport(accommodaties) de komende jaren?

Afbakening

In dit rapport formuleren wij allereerst de beleidsuitgangspunten. Daarna volgt een afwegingskader dat gebaseerd is op deze beleidsuitgangspunten. Aanvragen voor uitbreiding van verenigingen kunnen we op basis van het afwegingskader toetsen. Vervolgens kunnen we een objectief en transparant ambtelijk advies aan het college voorleggen. De beleidsuitgangspunten evalueren we periodiek.

De beleidsuitgangspunten zijn geschreven voor de buitensportaccommodaties. De binnensport is hierin niet meegenomen. Daarnaast focussen we ons op de breedtesport. Tenslotte hebben we het niet over het reguliere onderhoud en beheer van de gemeentelijke buitensportaccommodaties. Hiervoor hebben wij een Meerjarenonderhoudsplanning (MJOP) opgesteld. Hierin staat wat we aan beheer en onderhoud doen met de bijbehorende financiële consequenties van dit onderhoud en beheer.

Beleidsuitgangspunten

De onderstaande beleidsuitgangspunten zijn geformuleerd op basis van landelijke en lokale kaders en ontwikkelingen (waaronder het Bestuursakkoord, de visie Goirle GLANST en de Omgevingsvisie) en ontwikkelingen op de sportparken. In november 2021 zijn de beleidsuitgangspunten aan de buitensportverenigingen toegelicht. Vervolgens zijn de teksten op basis van vragen en opmerkingen nog nader verduidelijkt en aangescherpt.

Algemene beleidsuitgangspunten

1. Sport en bewegen zijn belangrijk voor Goirle. Sportverenigingen zijn hierin een belangrijke spil. We accommoderen en faciliteren sport voor onze sportverenigingen:
  - We accommoderen sportverenigingen: bieden sportverenigingen de mogelijkheid om van de gemeente sportvoorzieningen te huren;
  - We faciliteren sportverenigingen: we maken het mogelijk om private sportvoorzieningen te realiseren.

Voor ons als gemeente is een belangrijke rol weggelegd in het mogelijk maken van sporten en bewegen door de inwoners van Goirle. De sportverenigingen vormen een belangrijke ontmoetingsplaats. De Gemeente Goirle wil bijdragen aan een hechte en sociale gemeenschap en een actief verenigingsleven door de sportverenigingen hierin te ondersteunen. Hiervoor verwachten we van de sportverenigingen goed “vereniging-schap” en een actieve rol in de samenleving.

2. We accommoderen alleen sportgerelateerde voorzieningen (velden en kleedkamers, geen kantine).

De gemeente ziet het als haar taak om te voorzien in de basisbehoeften om te kunnen sporten. Het gaat dan om sportvelden, kleedkamers en bijbehorende noodzakelijke faciliteiten en voorzieningen. De vereniging is zelf verantwoordelijk voor de realisatie en exploitatie van een sportkantine.

3. De noodzakelijke sportgerelateerde voorzieningen worden beschikbaar gesteld tegen een maatschappelijk tarief.

Sportaccommodaties zijn kostbare voorzieningen. Niet alleen de bouw van een accommodatie maar ook de exploitatie is een enorme kostenpost. Een post die aan verenigingen wordt doorberekend via huur van de accommodatie. Om de sportverenigingen gezond en sport betaalbaar en bereikbaar te houden verhuurt de gemeente haar bestaande sportaccommodaties tegen niet kostendekkend, maatschappelijk tarief.

NB: Bestaande tarieven zijn historisch gegroeid en worden standaard jaarlijks geïndexeerd. Daarnaast verschillen de werkelijke kosten per accommodatie (o.a. vanwege leeftijd, gebruiksintensiteit en kwaliteitsniveau). Huurprijzen zijn daardoor niet 1 op 1 te relateren aan de werkelijke kosten.

4. Er is een functionele, goede en duurzame beweeg- en sportinfrastructuur in de gemeente Goirle. Sport- en beweegaccommodaties in de gemeente Goirle moeten voldoen aan de eisen van deze tijd.

We houden ons aan de landelijke wetten en regels voor sportgebouwen.

We volgen de richtlijnen van de sportbonden. Alle beschikbare accommodaties dienen een basis kwaliteitsniveau te hebben, waardoor de gehanteerde bespelingscapaciteit behaald kan worden.

Voor onderhoud en vervanging hanteert de gemeente een meerjarenonderhoudsplanung waardoor accommodaties aan minimale functionele vereisten voldoen.

Daar waar mogelijk wordt ingezet op duurzaamheidsmaatregelen en ontwikkelingen die de accommodatie toekomstbestendiger maken.

5. Indien de (fysieke) ruimte aanwezig is staan we open voor nieuwe ontwikkelingen in de sport. Maar de budgettaire mogelijkheden zijn hierbij leidend.

De wereld van sport en bewegen is steeds aan verandering onderhevig. Door maatschappelijke ontwikkelingen verandert ook de sport- en beweegbehoefte van de inwoners van Goirle en Riel. We willen flexibel zijn, meedenken en in kunnen spelen op deze veranderingen. De budgettaire mogelijkheden zijn hierbij leidend.

Eigendom, onderhoud en beheer

6. Het huidige gemeentelijke voorzieningenniveau (met onderliggende overeenkomsten) is uitgangspunt.

Op de sportcomplexen in gemeente Goirle hebben we te maken met de bestaande situatie. De complexen zijn in de loop der jaren ontwikkeld tot wat ze nu zijn. De accommodaties verschillen van bouwjaar, kwaliteits-, onderhouds- en afwerkingsniveau.

De flexibiliteit om complexen, als gevolg van nieuwe ontwikkelingen, binnen de bestaande contouren optimaal te faciliteren, varieert per sport. We doen ons best om voor alle verenigingen een optimale situatie te realiseren, maar zijn hierbij gebonden aan fysieke, financiële en organisatorische beperkingen. Dit kan betekenen dat er een concrete behoefte is, maar dat de huidige situatie de ontwikkeling hiervan niet (direct) mogelijk maakt. Dit is een gegeven waar, zowel gemeente als gebruikers, zo goed mogelijk over moeten afstemmen.

Capaciteit

7. Als er binnen de sportparken nog voldoende capaciteit is gaan we niet investeren in nieuwe gronden .

Ruimte is schaars. Trends en ontwikkelingen maken dat ruimtelijke behoeften met de tijd kunnen veranderen. We willen de beschikbare ruimte optimaal benutten. Daarom kijken we bij ontwikkelingen met ruimtelijke behoeften allereerst naar de mogelijkheden om op één van de bestaande sportparken groei te realiseren.

8. We kijken naar uitbreiding van capaciteit (middels de huidige verhuursystematiek van maatschappelijke huur) op grond van objectieve normen.

De gemeente bepaalt de benodigde capaciteit op de sportcomplexen op basis van landelijke richtlijnen. De rekentool die gebruikt wordt, is tot stand gekomen door een nauwe samenwerking tussen de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG), Vereniging Sport en Gemeenten (VSG), Nationale sportbonden en door consultatie van verenigingen en gemeenten.

Het uitgangspunt om in aanmerking te komen voor uitbreiding is dat op basis van de richtlijnen van de betreffende sportbond, naar verwachting meer dan 0,5 veld tekort is voor een periode van tenminste 10 jaar.

Een capaciteitstekort betekent niet automatisch realisatie van iets nieuws, maar kan ook opgelost worden door gebruik van bestaande voorzieningen elders, of het nemen van anders soortige maatregelen - zoals een ledenstop -.

9. Wanneer er op basis van richtlijnen geen noodzaak tot uitbreiding is, dan is uitbreiding mogelijk als een vereniging voor dat deel kostendekkende huur gaat betalen.

Soms kan een vereniging een behoefte hebben waarvoor er geen noodzaak is, maar de wens wel beargumenteerd en begrijpelijk is. In dat geval kan de gemeente, op basis van inhoudelijke argumenten, besluiten tot realisering van de voorziening tegen kostendekkend tarief voor aanleg en beheer/onderhoud. Hierbij wordt voor aanvang van de werkzaamheden een contract afgesloten voor de afschrijvingstermijn van de voorziening.

Afwegingskader

Wanneer een vereniging een vraag of wens bij de gemeente neerlegt voor uitbreiding van sportvoorzieningen, is het van belang dat wij ambtelijk een helder en objectief advies kunnen uitbrengen aan het college of de gemeente de wens/aanvraag kan honoreren. Dit doen we aan de hand van een aantal criteria, die te vinden zijn in onderstaand afwegingskader. Zoals gezegd is dit gebaseerd op: de visie Goirle GLANST, de omgevingsvisie, het bestuursakkoord en de hiervoor genoemde beleidsuitgangspunten voor buitensportaccommodaties.

Dit kader geldt voor alle buitensportaccommodaties, dus zowel gemeentelijke als private accommodaties.

Het afwegingskader bevat een set criteria die gehanteerd worden bij de integrale inhoudelijke afweging of de gemeente wel of niet mee kan gaan in het accommoderen of faciliteren. En zo ja, hoe. Let wel, het kader levert geen harde 'ja' of 'nee', maar een onderbouwd en objectief advies aan het college, inclusief financiële consequenties.

Als de afweging leidt tot een voorstel met financiële consequentie waar nog geen dekking voor is, dan informeren wij de raad en adviseren wij de raad om het wel of niet te doen afhankelijk van de financiële ruimte die de gemeente heeft. De raad kan uiteraard altijd besluiten hiervan af te wijken.

Stappen	Omschrijving
Gemeentelijk of privaat	
Behoefte Is behoefte aantoonbaar?	De investering in accommodatie/voorziening vervult een concrete behoefte nu en in de toekomst. Voor de sportaccommodatie/voorziening wordt uitgegaan van de normen en richtlijnen van de NOC*NSF, VSG en/of de betreffende sportbond. De behoefte (richtlijn: meer dan 0,5 veld (of vergelijkbaar in geval er geen sprake is van velden) voor een periode van tenminste 10 jaar) is aangetoond middels een behoefteanalyse. De toetsing van de capaciteitsvraag gebeurt in 2 stappen: <ol style="list-style-type: none"> Toetsen van de vraag aan de richtlijnen obv cijfers en normen Werkelijk gebruik van de bestaande voorziening, is de behoefte gegrond? <p>Wanneer een (nieuwe) vereniging slechts één veld of minder nodig heeft, faciliteert de gemeente niet zomaar een nieuw eigen complex. De vereniging kan bij een bestaande andere accommodatie onderdak zoeken.</p>
Aansluiting beleidsdoelen Realiseren we onze doelen?	De investering in de sportaccommodatie/-voorziening sluit aan bij de ambities en beleidsdoelen van de gemeente Goirle. De impact is zichtbaar en kan worden aangetoond.
Gemeentelijke capaciteit Is er knelpunt in capaciteit?	Vraag en aanbod dienen duurzaam op elkaar te zijn afgestemd. Het uitgangspunt is dat we eerst de bestaande accommodatiecapaciteit in gemeente Goirle optimaal benutten. Pas als vast staat dat de behoefte niet in andere accommodatie in gemeente Goirle (of in de nabije regio) kan worden ondergebracht, wordt gekeken naar het accommoderen of faciliteren van nieuwe faciliteiten.
Duurzame oplossing/ maatschappelijke waarde?	Wordt de nieuwe voorziening goed benut (voor sport en bewegen of andere maatschappelijke activiteiten)? Is multifunctioneel gebruik mogelijk? In geval van mono gebruik, is de verwachting dat de faciliteit de komende 15 jaar voorziet in een behoefte?.
Vernieuwing – ontwikkeling in de sport Is er een vernieuwend karakter?	In de continue doorontwikkeling van sport en bewegen ontstaan ook nieuwe sporten en vernieuwende concepten die aansluiten op de veranderende behoefte van de inwoners. Fysieke ruimte benodigd voor deze sport kan worden gevonden op bestaande accommodaties of op een nieuwe plek. Het vernieuwende karakter t.o.v. traditionele sporten, verbreedt en versterkt de sportinfrastructuur.
Ruimtelijke haalbaarheid	Het gaat vaak niet alleen om een ruimtelijke uitbreiding van de sportvoorziening, maar dit kan ook leiden tot extra parkeerdruk, geluids- en lichthinder etc. Het moet passen binnen het bestemmingsplan. De aangevraagde voorziening moet voldoen aan de normen t.a.v. fysieke (leef)omgeving en milieu.
Kosten – baten	De kosten wegen op tegen de baten. De vereniging levert hiervoor een kosten-baten analyse aan de gemeente.
Conclusie	De afweging van alle voorgaande elementen levert een conclusie op.
Rol gemeente	Besluiten wat de rol van de gemeente is naar aanleiding van de conclusie: Faciliteren (privaat) / Accommoderen (=investeren of voorfinanciering) / Geen rol
Vervolgacties	<ol style="list-style-type: none"> Formeel akkoord ALV vereniging Raadsbesluit Bestemmingsplan/vergunning/erfpacht/afspraken en contracten/enz.

Bijlage: Samenvatting relevante beleidskaders

<p>Beleidsnotitie Goirle Glanst 2022-2026</p>	<p>In de beleidsnotitie Goirle Glanst staat beschreven dat Goirle een krachtige en groene gemeente is, met een hechte en sociale gemeenschap en een actief verenigingsleven. De gemeente draagt bij aan een sterk sociaal netwerk door te investeren in onze culturele identiteit en in een leefomgeving waarin mensen elkaar kunnen ontmoeten (o.a. wijkcentra, het Cultureel Centrum, sportclubs).</p>
	<p>De aanwezigheid, vindbaarheid en toegankelijkheid van voldoende basisvoorzieningen is essentieel voor inwoners om mee te doen. De sociale elementen sport, cultuur en ontmoeten zijn hierin belangrijk en stimuleren we in de fysieke omgeving, in de openbare ruimte en met openbare voorzieningen.</p>
	<p>De Gemeente wil sport, bewegen en cultuur actief inzetten om gezondheidsproblemen te voorkomen, ontmoeten te bevorderen en het fundament van 'het huis van ondersteuning' te versterken. Samen met partners stimuleren we inwoners om te sporten (lokaal sportakkoord, 'Lekker Gezond in Goirle') en elkaar te ontmoeten.</p>
	<p>De Gemeente wil zowel in het sociale als in het fysieke domein de juiste randvoorwaarden creëren voor kinderen en jeugd om gezond en veilig op te groeien. De Gemeente wil dit doen door voldoende sport-, beweeg-, culturele- en buitenactiviteiten aan te bieden ter bevordering van de gezondheid, het meedoen en ontmoeting. Dit doen we samen met onze samenwerkingspartners, sportclubs, verenigingen, kinderopvang en het onderwijs.</p>
	<p>De groep 65-plussers groeit in Goirle en Riel. Door preventief te investeren in het behoud van fysieke en mentale gezondheid, zorgt de Gemeente dat inwoners langer vitaal en gelukkig blijven. We doen dit door voldoende en passend aanbod op sport, bewegen, kunst en cultuur te organiseren om ouderen te stimuleren fysiek en sociaal actief te blijven.</p>
<p>Omgevingsvisie Goirle 2021</p>	<p>Goirle is ook een sportgemeente, voor zowel top- als breedtesport. De diverse sportvoorzieningen, -evenementen en sportverenigingen dragen bij aan de hoge kwaliteit van leven.</p>
	<p>Het Riels Kwadrant is opgenomen als schuifruimte voor sportvoorzieningen. De verplaatsing van sportvoorzieningen kan echter wel binnenstedelijke ontwikkelingsruimte creëren. Op lange termijn (na 2030) kan hier gekeken worden naar eventuele verplaatsing van sportvoorzieningen ten behoeve van woningbouwontwikkeling op locatie van sportvoorzieningen.</p>
	<p>Voor het sport - en verenigingsleven richten we ons op een optimale verdeling van de leden over de voorzieningen, zodat in de uitbreidingsbehoefte wordt voorzien. We ontwikkelen de sport- en speelvoorzieningen binnen de huidige complexen en kiezen vooralsnog niet voor uitbreiding.</p>